

Dokument nr. 8:99

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Forslag fra stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm om lov om endring i lov 11. juni 1993 nr. 65 om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) (ny § 3-12)

Til Odelstinget

BAKGRUNN

Norge er et lite land, og norskkontrollerte bedrifter er små både i nordisk og i europeisk sammenheng. Dette fører bl.a. til at norske virksomheter kjøpes opp av større utenlandske enheter og blir mindre deler av større internasjonale konserner eller blir fusjonert inn i disse. Dette innebærer at norske virksomheter blir et lett bytte for større utenlandske aktører som ser et potensial i norske virksomheter. I tillegg til dette mangler Norge store private kapitalmiljøer som kan sikre norsk eierskap i store selskaper som har stor betydning for vekst og utvikling i Norge i årene som kommer.

Norske bedrifter er vanligvis en del av både et innenlandsk marked, et nordisk marked og et europeisk marked. Norske forbrukere kan også vanligvis kjøpe varer fra flere aktører innen de forskjellige produktsegmenter, og da også fra utenlandske aktører som opererer på det norske markedet. Dersom en aktør på det norske markedet blir så dominerende at det er fare for at denne aktøren vil kontrollere markedet, vil dette stimulere utenlandske eller nye innenlandske aktører til å etablere seg i markedet for å ta del av den fortjeneste som finnes i det konkrete markedet. Når en stor dominerende aktør har kontroll på store deler av markedet, betyr dette også vanligvis at denne aktøren kan ta ut en større del i avkastning enn hva man kan gjøre i et marked hvor det fungerer en tøff konkurranse mellom aktørene.

Norge har regulert konkurransen i det innenlandske marked i lov om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven), som ivaretar at konkurransen i det norske marked ivaretas på en god måte. Konkurransetilsynet er tillagt denne myndigheten etter loven.

Den norske kraftbransjen og kraftmarkedet er en bransje og et marked som har vært i en betydelig endringsprosess i de seneste år, og samtidig er under betydelig endring og vil fortsette å være det i de kommende år. Fra å være en bransje med mange små og mellomstore aktører har det skjedd en omstrukturering i bransjen som har ført til at noen få aktører har blitt noe større, mens det fortsatt er svært mange aktører. Statkraft er den største aktøren i det norske markedet og bedriften er heleid av staten. Den er fortsatt svært liten både i nordisk og i europeisk sammenheng, mens den i det norske marked er betydelig, spesielt på produksjonssiden. Det norske markedet på engros-siden er en del av et nordisk marked hvor kraften en gros blir priset på den nordiske el-børsen NordPool. Dette betyr at aktørene i denne bransjen opererer på et nordisk marked hvor norske aktører blir små. Utviklingen går mot å videreutvikle et nordisk marked på dette området, og fusjons- og oppkjøpsbølgen går videre over hele Europa. Norske aktører er interessante partnere for utenlandske selskaper fordi de rår over en betydelig andel "ren" energi, hovedsakelig vannkraft.

Forslagsstilleren mener at Statkraft må delprivatiseres og børsnoteres. Bedriften må videre likestilles med andre og private aktører i bransjen og fratas forskjøpsrett, samt likebehandles med andre aktører når det gjelder hjemfallsretten. Ved å gjøre dette vil konkurransen i det norske markedet økes.

Fra politisk hold må det være ønskelig å utvikle Norge til å bli energistormakten i Europa på grunn av de naturgitte forutsetninger som vi har innen energi.

Da må vi utvikle bedrifter som kan bli stormakter i Europa. Få norske aktører har mulighet til å bli dette, men Statkraft har en mulighet dersom mulighetene legges til rette for det. Statkraft blir i dag stoppet av Konkurransetilsynet for videre oppkjøp i Norge, og har nå blitt pålagt å selge unna virksomheter før ny-erwerb godkjennes. Det norske energimarkedet er i dag et nordisk marked, og vil på sikt utvikle seg til å bli et europeisk marked. Det innebærer at Statkraft ikke kan dominere det norske markedet så lenge det finnes et velfungerende nordisk marked. At Statkraft da blir nektet erwerb av nye virksomheter, er etter forslagsstillerens oppfatning urimelig fordi en slik politikk hindrer Statkraft i å bygge seg opp til å bli en stor nordisk eller europeisk aktør i energibransjen. Konkurransetilsynet kan ikke kritiseres for sin handlemåte. Det følger kun det lovverk som har blitt vedtatt på politisk hold. Konkurranseloven må derfor tilpasses de situasjoner hvor det foreligger et velfungerende nordisk eller europeisk marked, slik at norske bedrifter ikke blir hindret i å bygge seg opp som store norskkontrollerte aktører i disse markedene. Størrelse i hjemmemarkedet er gjerne en forutsetning for størrelse ute. Konkurranseloven må derfor tilpasses dette forhold.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

vedtak til lov

om endring i lov 11. juni 1993 nr. 65 om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven)

I

I lov 11. juni 1993 nr. 65 om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) gjøres følgende endring:

Ny § 3-12 skal lyde:

§ 3-12 Unntak ved nordisk eller europeisk marked.

Dersom en eller flere aktører på det norske marked er så dominerende at konkurranse hindres, skal Konkurransetilsynet likevel ikke etter § 3-11 gripe inn dersom det i bransjen foreligger et velfungerende nordisk eller europeisk marked, forutsatt at dominansen ikke virker negativt for de norske kunder.

II

Loven trer i kraft straks.

7. april 2003